

Duration: 2:30Hrs

- Note: (1) All questions are compulsory
(2) Figures on the right indicate marks
(3) Give reasons and cite case laws wherever necessary

Q.1 ANSWER THE FOLLOWING IN ONE/TWO SENTENCES (Any 6) (12 marks)

1. Who is a "Next Friend"?
2. What is "Letter of Request" and when is it issued by the court?
3. What is meant by "Substituted Service of Summons" under the Civil Procedure Code?
4. Define the term "Promissory Note" as provided in the Limitation Act.
5. What do you mean by "Evasive Denial"?
6. What is meant by a "Pauper Suit"?
7. When can court appoint a "Receiver" of property?
8. Explain the term "Mesne Profits"?

Q.2. WRITE SHORT NOTES (Any 2) (12 marks)

1. Interest, Cost and Compensatory Cost
2. Amendment of Pleadings
3. Effect of acknowledgement in writing on the period of limitation
4. Res-Subjudice

Q.3. ANSWER THE FOLLOWING WITH REASONS (Any 2) (12 marks)

1. Aakash, who instituted a civil suit as a sole plaintiff through his next friend while he was a minor, attains majority during the pendency of the suit.
  - a. What are the legal remedies available to Aakash upon attaining majority in relation to the pending suit?
  - b. What legal remedy does he have if he believes that the suit was filed improperly or against his interest? Cite relevant provisions of law.
2. Mr. Varun files a suit against Mr. Omkar for recovery of ₹25,00,000/- for goods sold and delivered to him by Mr. Varun in January 2025. Mr. Omkar is served with a writ of summons to file a written statement. In his defense, Mr. Omkar contends that he had suffered a loss of ₹5,00,000/- due to the poor quality of some other goods which were supplied by Mr. Varun in December 2024 and wishes to recover this amount.
  - a. What legal remedy is available to Mr. Omkar to claim his loss from Mr. Varun?
  - b. Can Mr. Varun defend such claim of Mr. Omkar and under which provisions?
3. Amit entered into contract with Public Works Department of the State Government for the supply of construction materials. Amit alleges that the department has failed to make payment for the goods supplied. Amit decides to file a suit against the State Government, however he failed to serve any notice to the government before filing the Suit.
  - a. Is it mandatory to serve notice before filing a Suit against the Government? Cite relevant provision
  - b. What would be the effect if the notice is not served before instituting the suit?

4. Mr. Vinod rents a house to Ms. Rina at a yearly rent of Rs. 12,000/-. The rent for the whole of the years 2022, 2023 and 2024 is due and unpaid. Mr. Vinod sues Ms. Rina in 2025 only for the rent due for 2024.
- Can Mr. Vinod file a fresh suit for the 'Recovery of Rent' for the years 2022 and 2023 after the suit for 2024 has been decreed?
  - Does the principle of Order II Rule 2 of the Code of Civil Procedure, 1908 operate as a bar against a second suit by Mr. Vinod for the earlier arrears of rent (2022 and 2023)? Explain.

Q.4. ANSWER THE FOLLOWING IN DETAIL. (Any 3)

(39 marks)

- Explain the provisions relating to the "Summary Suits" under Code of Civil Procedure.
- Briefly discuss the provisions relating to "Rejection of Plaint and Return of Plaint"?
- Define 'Place of Suing' under the Code of Civil Procedure. Cite provisions related to it in Code of Civil Procedure and its importance in determining the jurisdiction of courts.
- Discuss provisions with respect to "Appeal, Revision and Review."
- Explain the concept of "Adverse Possession"?

*****

वेळ: २:३० तास

एकूण गुण: ७५

सूचना: (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील आकडे गुण दर्शवितात.

(३) आवश्यक तेथे कारणे आणि केस लॉ लिहा.

प्र.१. खालीलपैकी कोणत्याही सहा प्रश्नांची उत्तरे १-२ वाक्यांमध्ये लिहा

(१२ गुण)

1. नेक्स्ट फ्रेण्ड कोणाला म्हणतात?
2. "लेटर ऑफ रिक्वेस्ट" म्हणजे काय आणि ते न्यायालयाकडून केव्हा जारी केले जाते?
3. दिवाणी प्रक्रिया संहितेनुसार "प्रतिस्थानी समन्स सेवा" याचा अर्थ काय?
4. मर्यादा अधिनियमात दिल्याप्रमाणे परतफेडीचे प्रतिज्ञापत्र या संज्ञेची व्याख्या करा
5. "कुचकट टाळाटाळ करणारा इन्कार" म्हणजे काय?
6. "दारिद्र्यग्रस्त दावा"/"दरिद्री खटला" याचा अर्थ काय?
7. न्यायालय मालमतेचा "रिसिव्हर" केव्हा नेमू शकते?
8. "मेसन् प्रॉफिट" या संज्ञेचे स्पष्टीकरण करा.

प्र. २. खालीलपैकी दोन वर टीपा लिहा

(१२ गुण)

1. व्याज, खर्च आणि प्रतिपूरक खर्च
2. दाव्याच्या निवेदनामध्ये दुरुस्ती
3. मर्यादा कालावधीवर लेखी कबुलीजबाबाचा परिणाम
4. न्याय प्रविष्ट

प्र. ३. खालीलपैकी दोन प्रश्नांची कारणे देऊन उत्तरे द्या

(१२ गुण)

1. आकाश तो अल्पवयीन असताना एकमेव फिर्यादी म्हणून नेक्स्ट फ्रेंड मार्फत दिवाणी दावा दाखल करतो. दावा प्रलंबित असताना तो सज्जन बनतो.
  - a) सज्जनता प्राप्त झाल्यावर आकाशला प्रलंबित दाव्याच्या संबंधात कोणते कायदेशीर पर्याय उपलब्ध आहेत?
  - b) जर आकाशाला असे वाटत असेल की दावा चुकीच्या पद्धतीने दाखल केला गेला आहे किंवा त्याच्या हितविरुद्ध आहे, तर त्याच्याकडे कोणते उपाय उपलब्ध आहेत? कायद्याच्या संबंधित तरतुदी नमूद करा.
2. श्री. वरून यांची जानेवारी २०२५ मध्ये विक्री करून दिलेल्या मालाच्या देय रकमेपोटी ₹२५,००,०००/- वसूल करण्यासाठी त्यांनी श्री. ओंकार यांच्याविरुद्ध दावा दाखल केला. श्री. ओंकार यांना लेखी निवेदन सादर करण्यासाठी समन्स दिले जाते. बचावात, श्री. ओंकार असा दावा करतात कि डिसेंबर २०२४ मध्ये वरून यांनी पुरविलेल्या इतर काही निकृष्ट मालामुळे त्यांना ₹५,००,०००/- चे नुकसान झाले असून ते रकमेची भरपाई मागू इच्छितात.
  - a) या नुकसानीची रक्कम परत मिळण्यासाठी श्री. ओंकार यांना कोणता कायदेशीर उपाय उपलब्ध आहे.
  - b) श्री. वरून अशा दाव्याचा प्रतिवाद करू शकतात का? असल्यास, कोणत्या प्रक्रियेअंतर्गत?

3. अमित ने राज्य सरकारच्या लोकनिर्माण विभाग सोबत बांधकाम साहित्याच्या पुरवठ्यासाठी करार केला. अमित असा आरोप करतो की विभागाने पुरवठा केलेल्या साहित्याचे पैसे अदा केले नाहीत. त्यामुळे अमित राज्य सरकारविरुद्ध दावा दाखल करण्याचा निर्णय घेतो; परंतु दावा दाखल करण्यापूर्वी अमित ने सरकारला कोणतीही नोटीस दिली नाही.

- सरकार विरुद्ध दावा दाखल करण्यापूर्वी नोटीस देणे अनिवार्य आहे का? संबंधित तरतूद नमूद करा.
- दावा दाखल करण्यापूर्वी नोटीस देण्यात न आल्यास काय परिणाम होतो?

4. श्री. विनोद यांनी श्रीमती रीना यांना एका घराचे वार्षिक ₹ १२,०००/- भाड्याने भाडेपट्टी दिली आहे. वर्ष २०२२, २०२३ आणि २०२४ चे संपूर्ण भाडे बाकी आहे. श्री. विनोद यांनी २०२५मध्ये फक्त २०२४ सालचे भाडे वसूल करण्यासाठी दावा केला.

- २०२४ च्या दाव्याचा हुकूमनामा झाल्यानंतर, श्री. विनोद २०२२ आणि २०२३ च्या भाड्याच्या वसुलीसाठी नवीन दावा दाखल करू शकतात का?
- वरील परिस्थितीत दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश II, नियम 2 नुसार, २०२२ आणि २०२३ च्या भाड्यासाठी स्वतंत्र दुसरा दावा दाखल करणे प्रतिबंधित ठरते का? कारणासहित स्पष्ट करा.

प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या.

(३९ गुण)

- दिवाणी प्रक्रिया संहितेअंतर्गत “संक्षिप्त दाव्यांशी” संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- “दाव्याचे नामंजूर करणे” आणि “दाव्याची परतफेड” संबंधी तरतुदी.
- दिवाणी प्रक्रिया संहितेनुसार “दावा दाखल करण्याचे स्थान” याची व्याख्या करा. त्यासंबंधी मधील तरतुदी नमूद करा आणि न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्राचा निर्णय घेण्यामध्ये त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- अपील, पुनरावृत्ती आणि पुनरावलोकन यांच्या संदर्भात तरतुदींवर चर्चा करा.
- “प्रतिकूल ताबा” ही संकल्पना स्पष्ट करा?

*****